

INSTAGRAM IJTIMOYIY TARMOG‘INING INGLIZ TILIDAGI SHARHLARINING MORFOLOGIK XUSUSIYATLARI

Qaratayeva Nilufar

Guliston Davlat Universiteti

ANNOTATSIYA

Ijtimoiy tarmoqlarning qolaversa internetning jamiyatning hayot tarziga kirib kelishi tilshunoslikda bir qator o‘zgarishlarga olib keldi. Bu o‘zgarishlar esa, tilshunoslikning qonun qoidalarini buzilishiga, me‘yorlarining o‘zgarishiga olib kelmoqda. Morfologik qoidalarining buzilishi gapda so‘zning umuman ma‘nosini yo‘qotishi darajasiga keltirishi mumkin.

Kalit so‘zlar: *Instagram, morfologiya, internet, ijtimoiy tarmoq, nutq.*

Morfologiya qonunlari amalda ishlaymaydi va Internetda muloqot qilishda o‘z ahamiyatini yo‘qotadi. Deyarli har bir izohda bosh gaplarning noto‘g‘ri qo‘llanilishi, apostrof qo‘yilmasligi, artikllarning yo‘qligi, olmoshlarning o‘rniga qo‘llanilishi, o‘rinsiz so‘z shakllarining qo‘llanilishi, sifatlarning qiyosiy shakllarining yasalishidagi o‘zgarishlar deyarli uchray turadi. [Portnova 2018]

Keling, Instagram ijtimoiy tarmog‘i platformasi asosida virtual muloqotda morfologiya darajasida grammatikadagi o‘zgarishlarni aktallashtiradigan ingliz tilidagi sharhlarni ko‘rib chiqaylik.

1. Otlarning ko‘pligini noto‘g‘ri yasash

Internet aloqasi jarayonida otning ko‘plik shaklining noto‘g‘ri shakllanishi kabi morfologik xususiyat mavjud, ammo bu na adresatga, na adresatga aloqadan kerakli ma'lumotlarni olishiga to‘sqinlik qilmaydi. Shuni ta'kidlash kerakki, bu xususiyat juda kam uchraydi va onlayn muloqotning morfologik xususiyatlarining umumiy sonining atigi 2 foizini oladi.

- Lol the peoples

Zamonaviy ingliz tilida "odamlar" ot ko'plikda -s qo'shimchasi qo'shilmagan holda ishlatiladi.

2. Modal fe'ning tushib qolishi

Ingliz tilida maslahat ma'nosini bildiruvchi jumlar gapga ma'lum ma'no qo'yuvchi modal fe'ni talab qiladi. Biroq, tadqiqot markaziga tushgan birliklarda modal fe'l tushirilgan. Modal fe'ning yo'qligiga qaramay, muloqot ishtirokchilari bir-birlarini qiyinchiliksiz tushunadilar. Ushbu morfologik xususiyat ushbu tadqiqotda biz aniqlagan boshqa hodisalar bilan solishtirganda umumiy emas va umumiy o'rganilgan morfologik birliklarning atigi 3% ni egallaydi.

- You try this later
- People open their mind

3. Sifatlarning qiyosiy shaklini qo'llashdagi xatolar

Tilning odatiy me'yorlaridan farq qiluvchi sifatlarning qiyosiy shaklini qo'llash, ehtimol, zamonaviy ingliz tilining rivojlanishining eng yorqin namunasidir. Tilni o'rganuvchilar uchun sifatlarning qiyosiy shakli qo'llanishi ma'lum qoidalar asosida shakllansa, ona tilida so'zlashuvchilar va jonli tildan foydalanish sohasida bo'lganlar uchun bu qoidalar biroz o'zgarishlarga uchrab, soddalashtirilgan. Ushbu morfologik xususiyat internet aloqasi jarayonida o'z ifodasini topib, tilning so'zlashuvchilar tomonidan rivojlanishini ko'rsatadi. Ushbu hodisaning yuzaga kelish foizi past, biz o'rganilgan lingvistik materialning atigi 3 foizi unga ajratilgan.

- This is the stuff that makes me the most happy

Zamonaviy ingliz tili me'yorlariga ko'ra, "happy" sifatlashining ustunlik darajasi -est qo'shimchasi yordamida sintetik tarzda tuzilgan.

4. Artikldan noto'g'ri foydalanish

Ingliz tilini o'rganuvchilar uchun artikllar alohida qiyinchilik tug'diradi, lekin Internet muhitining xarakterli xususiyati muloqot jarayonida til normalarining zaiflashishi bo'lib, bu muloqot ishtirokchilariga artikllardan foydalanishga yetarlicha

e'tibor bermaslik imkonini beradi. Ammo shuni ta'kidlash joizki, artikldan foydalanishdagi xususiyatlar barcha morfologik hodisalarning atigi 6% ni egallaydi.

- What deep conversation

Zamonaviy ingliz tilida " conversation " so'zi hisoblanuvchi otdir, shuning uchun bu misolda noaniq artikl bilan ishlatilishi kerak;

- Finally a good news

Zamonaviy ingliz tilida "news" otini sanab bo'lmaydi va uni noaniq artikl bilan ishlatib bo'lmaydi;

5. Vaqtning yetishmasligi

O'z fikrini to'g'ri ifodalash uchun ma'ruzachi so'zlariga to'g'ri vaqtinchalik rang berish kerak. So'zlashuv nutqida bo'lgani kabi, zamonning vaqti kabi tafsilot ko'pincha e'tibordan chetda qoladi. Internetda muloqot qilishda odatda javob juda tez berilishi kerakligi sababli, foydalanuvchi o'z xabarida ishlatadigan zamonlarning to'g'riligi haqida o'ylashga vaqt topolmaydi. Tilning zamon kontekstida soddalashtirilishi va fe'lining barcha turdagi zamon shakllaridan foydalanilmasligi Internet aloqasining ushbu morfologik xususiyatida o'z aksini topadi. Biz morfologiyada o'rganilayotgan grammatik hodisalar ichida bu xususiyat til materialining atigi 8 foizida uchraydi.[Portnova 2018]

- The dogs have been bought as xmas presents then the new owners

abandon them again

Jumlaning birinchi qismi Present Perfect Passive shaklida qo'llaniladi, ikkinchi qismida kelajakda nima bo'lishi haqida gapirib, "will abandon" kelasi zamon shaklini ishlatish kerak;

Xulosa o'rnida keltirib o'tish kerakki, har bir tilning o'zini grammatik, morfologik, sintaktik va shu kabi gapning asosini tashqil qiluvchi bo'g'inlarning talab va qoidalariga binoan muloqotni tashkil qilish va jumlar tuzish kerak bo'ladi. Bu maqolada muloqotning tashkil etilishida morfologik qoidalarga muvofiq tuzilishini va xatolarga yo'l qo'ymaslik haqida fikrlar hamda misollar keltirib o'tilgan.

ADABIYOTLAR

1. <https://www.websiterating.com/uz/internet-slang-abbreviations-glossary/>
2. Портнова И 2018 грамматические особенности англоязычных комментариев в социальной сети instagram